

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 6C/32/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7819202232
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ing. Judita Gabonaiová Hrenčuková
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2020:7819202232.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava, sudkyňou Mgr. Ing. Juditou Gabonaiovou Hrenčukovou, v právnej veci žalobcov: v 1/ rade maloletý T. L., narodený XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX W. L., zastúpený starou matkou Y. L., narodenou XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX W. L., v 2/ rade maloletý Y. L., narodený XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/XXX, XXX XX H., zastúpený zákonný zástupcom - otcom Y. L. st., narodeným XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/XXX, XXX XX H., právne zastúpených JUDr. Ladislavom Korfantom, advokátom, AK Rožňava, so sídlom Cyrila a Metoda 4, 048 01 Rožňava, proti žalovaným: v 1/ rade C. Č., narodený XX.XX.XXXX, bytom T. XXX/XX, XXX XX C., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody, v 2/ rade: Y. N., narodený XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, XXX XX W. L., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Súd z a v ä z u j e žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi v 1. rade sumu 20.000,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne, zo sumy 20.000,- Eur, od 05.08.2019 do zaplataenia, a to k rukám starej matky Y. L., nar. XX.XX.XXXX, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Súd z a v ä z u j e žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi v 2. rade sumu 20.000,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne, zo sumy 20.000,- Eur, od 05.08.2019 do zaplataenia, a to k rukám zákonného zástupcu otca Y. L., nar. XX.XX.XXXX, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Súd konanie v časti o zaplataenie sumy prevyšujúcej 40.000,- Eur u každého zo žalobcov s príslušenstvom z a s t a v u j e .

IV. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov z a m i e t a .

V. Súd p r i z n á v a žalobcom náhradu trov tohto konania podľa pomeru úspechu vo veci vo výške 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou zo dňa 05.08.2019 domáhali, aby súd uložil žalovanému v 1/ rade a 2/ rade zaplatiť každému zo žalobcov spoločne a nerozdielne sumu vo výške 50.000,- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to na základe skutočnosti, že v dôsledku zabitia matky žalobcov došlo k neoprávnenému zásahu do ich práv na ochranu osobnosti a to práva na súkromie a rodinný život.

2. Poukázali na skutočnosť, že žalovaní sa dopustili zločinu zabitia matky maloletých žalobcov úmyselným zločinom dňa 21.09.2017 a spôsobili smrť matky maloletých žalobcov Y. L., narodenej XX.XX.XXXX. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava zo dňa 18.04.2018 sp. zn. 3T/6/2018 a Krajského

súdu Košice zo dňa 17.07.2018 sp. zn. 8To/52/2018, právoplatného dňa 17.07.2018 boli žalovaní uznaní vinnými zo zločinu zabitia podľa § 148 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustili 21.09.2017. Žalovaný v 1/ rade bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov nepodmienečne a žalovaný v 2/ rade bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 5 a pol roka nepodmienečne. Obom žalovaným bolo tiež uložené ochranné protialkoholické liečenie a povinnosť uhradiť spoločne a nerozdielne škodu vo výške 100 % poškodenej Y.C. L.. Je pravdou, že matka maloletých žalobcov bola psychicky chorá a z dôvodu psychickej choroby nebola schopná sa o deti starať. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 7P/74/2006-25 bol žalobca v 1/ rade zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a žalobca v 2/ rade do osobnej starostlivosti otca. Maloletí žalobcovia mali s matkou napriek uvedenému najmä posledné roky dobrý vzťah, mali sa radi, trávili spolu čas, chodili na vychádzky. Zabitie a smrť matky spôsobila u maloletých žalobcov značné traumy a citové útrapy na celý život s nereparovateľnými následkami. Tragická smrť matky žalobcov pretrhla citové väzby a vzťahy o to viac že sa jedná o maloleté deti a tieto už nebude možné obnoviť. Stratili možnosť rozvíjať rodinné vzťahy matky a jej detí a maloleté deti tak natrvalo stratili matku. Žalobcovia utrpeli ťažkú citovú ujmu sa žiadna forma finančného zadosťučinenia nepostačuje tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá ujma na strane detí. Nemôže byť pochyb o tom, že ľudský život nemožno nijako nahradiť peniazmi, požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v žiadnom prípade nie je vyjadrením hodnoty ľudského života, môže slúžiť len na zmiernenie následkov tejto ujmy, s ktorými sa žalobcovia budú musieť vyrovnávať po celý život zvlášť s poukazom na to, že matku stratili v dôsledku závažného úmyselného zločinu. Zároveň žalobcovia poukazovali na niektoré právoplatné rozhodnutia súdov v obdobných veciach a to rozsudok OS Námestovo sp. zn. 7C/151/2008 potvrdený KS Trenčín sp. zn. 6Co/810/2014, rozsudok OS Brezno sp. zn. 2C/61/2010 potvrdený KS Banská Bystrica sp. zn. 12Co/465/2014, rozsudok OS Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/256/2011 potvrdený KS Žilina sp. zn. 8Co/264/2013, rozsudok OS Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/42/2012, rozsudok OS Trnava sp. zn. 19C/96/2012 potvrdený Ks Trnava sp. zn. 10Co/909/2015, rozsudok OS Rimavská Sobota sp. zn. 8C/103/2009 potvrdený KS Banská Bystrica sp. zn. 15Co/2012.

3. Žalovaný v 1. rade vo svojich písomných vyjadreniach opakovane uvádzal, že momentálne je vo výkone trestu. Je síce pracovne zaradený, ale jeho príjem nedosahuje ani výšku životného minima. Nie je vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti, nemá bankové účty, vkladné knižky, motorové vozidlo ani iné majetkové hodnoty. Na základe uvedeného žiadal, aby tunajší súd rozhodol na základe reálnom základe, tak aby mohol záväzky ktoré mu vzniknú v budúcnosti plniť, pričom takémuto rozhodnutiu sa podrobí. Žalovanému v 2. rade bola žaloba s procesnými poučeniami doručená dňa 11.09.2019, napriek uvedenému sa k podanej žalobe nevyjadril.

4. Súd vo veci nariadil pojednávanie. Žalovaný v 1. rade zakaždým svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní ospravedlnil.

5. Súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného v 1. rade a v 2. rade podľa § 180 Civilného sporového poriadku.

6. Na pojednávaní právny zástupca žalobcov uviedol, že trvá na podanej žalobe tak ako bola súdu doručená ako aj na dôvodoch v nej uvedených. Žalovaní sa dopustili ťažkého zločinu zabitia matky žalobcov, za ktorý boli v trestnom konaní aj uznaní vinnými a boli odsúdení na trest odňatia slobody. Maloletí žalobcovia tak následkom smrti svojej matky utrpeli vážnu citovú ujmu, tragická smrť matky ich zasiahla a nenávratne pretrhla citové väzby a vzťahy o to viac, že sa jedná o maloleté deti, pričom je zrejmé, že tieto vzťahy už nebude možné obnoviť. V plnom rozsahu poukázal na dôvody a okolnosti opisované v žalobe. Navrhol vykonať dôkazy, ktoré sú v žalobe ako aj v písomnom vyjadrení, teda vypočuť svedkov tu navrhovaných. V danom prípade mal zato, že nebude potrebné nariaďovať znalecké dokazovanie, resp. zabezpečovať výsluch maloletých a zbytočne ich tým psychicky zaťažovať, nakoľko v obdobnej veci rozhodol KS v Banskej Bystrici tiež bez nariadenia znaleckého dokazovania. Čo sa týka výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy, zdôraznil, že žalobu koncipovali po určitom rozbere rozhodnutí NS, pričom mal za to, že výška priznanej nemajetkovej ujmy je na zväžení súdu, avšak žaloby boli podávané aj na vyššie sumy, v niektorých prípadoch aj na 100.000,- Eur, resp. na 60.000 - 70.000,- Eur. Po dohode so zástupcami žalobcov upravil výšku nemajetkovej ujmy na sumu 40.000,- Eur pre každého zo žalobcov s tým, že v prevyšujúcej časti zbral žalobu späť a navrhol konanie zastaviť a priznať žalobcom náhradu trov konania. Záverom súdu oznámil, že žalobcovia si uplatnili aj odškodnenie v zmysle zákona č. 274/2017 Z.z., kedy im bola MS SR priznaná čiastka po 4.350,- Eur, každému avšak

táto finančná čiastka v podstate bude musieť byť štátu vrátená, nakoľko boli nútení podať žalobu o nemajetkovú ujmu a ak od žalovaných vymôžu tieto finančné prostriedky, túto sumu budú musieť štátu vrátiť.

7. Stará matka žalobcov, ako zástupkyňa žalobcu v 1/ rade na pojednávaní uviedla, že jej bol zverený maloletý T. L. od roku 2006. Matka maloletého bola psychicky chorá, liečila sa na psychiatrii u MUDr. Greškovej s diagnózou schizofrénia. Brala pravidelne tabletky, jej psychický stav bol pomerne dobrý, aj keď trochu popíjala alkohol. Napriek všetkému matka javila záujem o maloletého T., nebyvala síce s nimi v spoločnej domácnosti nakoľko mala priateľa V., u ktorého bývala a chcela, aby išli bývať do bytovky a mohla viac času tráviť s deťmi, avšak nemala dostatok finančných prostriedkov. Nepracovala vzhľadom na svoj zdravotný stav, poberala invalidný dôchodok vo výške 100,- Eur mesačne, aj toto však zanedbala a odobrali jej ho. Poberala dávky v hmotnej núdzi. Maloletého T. navštevovala, niekedy aj 4 - krát týždenne, niekedy u nich prespávala od pondelka až do piatku. So synom sa mali radi. Učila sa s ním, chodievali spolu do lesa na huby, ich vzťah bol veľmi dobrý. Po tragickej smrti matky chlapec aj do dnešného dňa často plače, nevie spať, preto mu kúpili aj voľno predajné lieky na spanie, pravdepodobne budú musieť vyhľadať odbornú pomoc. Čo sa týka jeho prospechu ten je pomerne dobrý, má jednotky, dvojky, občas trojku a jednu päťku. V minulom roku sa učil menej, a preto mal aj prospech horší, avšak toho roku sa to napravilo. Výchovné problémy s maloletým nemá, je to dobrý chlapec, pekne sa správa ku nej, nepoflakuje sa. Aj teraz sa zvyknú rozprávať o matke. Často hovorí, ako mu je ľúto, že zomrela. Čo sa týka jeho otca a brata nemajú pravidelný kontakt, stretávajú sa na narodeniny, resp. niekedy keď je voľno.

8. Zákonný zástupca žalobcov na pojednávaní uviedol, že s nebohú matkou maloletých sa zosobášili ešte pred narodením maloletého T., následne sa im v roku 2003 narodil maloletý T. a v roku 2005 maloletý Y.Š.. Matka mala zdravotné problémy psychického charakteru, nezvládala starostlivosť o dve maloleté deti, bola stále nervózna a nestarala sa o nich ako mala. On vtedy pracoval v lese a musel sa z práce často vracaať a zabezpečovať starostlivosť o deti nakoľko ona odchádzala z domu k matke, deti nechávala na neho. Po narodení maloletého Y. utiekla aj z nemocnice, dieťa nechala tam, následne sociálka odobrala maloletého a bol umiestnený v DD Mlynky - Biele Vody, nakoľko rodičia nezvládali starostlivosť o neho. Nebohá matka maloletých ho opustila, istý čas žili oddelene, potom podal návrh na rozvod a maloletý Y. mu bol zverený do osobnej starostlivosti, o neho sa stará až do dnešného dňa. Zhruba po roku si matka uvedomila tieto skutočnosti, prišlo jej to ľúto a začala svojho syna navštevovať podľa toho ako jej to finančná situácia dovolila, raz niekedy aj dvakrát do týždňa. Prichádzala a venovala sa mu tri - štyri hodiny, podľa potreby mu kupovala aj učebné pomôcky, prípadne obuv alebo iné ošatenie ak to potreboval, chodila s ním von, trávila s ním čas. Pred jej smrťou mali dobrý vzťah, syn ju mal rád. Stará matka detí sa postarala o pohreb, avšak im so synom ani neoznámili, že matka umrela a kedy bude pohreb, preto na pohreb ani nemohli ísť, čo bolo synovi veľmi ľúto. Syn sa dozvedel o smrti svojej matky vtedy, keď im to bolo oznámené policajným zborom asi dva týždne po jej smrti. Bol z toho zrútený, plakal a mal výčitky, že nebol na matkinom pohrebe. Po smrti matky sa prestal dobre učiť. V škole začal mať problémy, učiteľka ho predvolala nakoľko sa vraj drzo správal ku nej a bil sa s inými deťmi, musel situáciu riešiť. Teraz sa to o niečo zlepšilo, aj keď nakoľko pracuje a má novú rodinu nie vždy to vie pravidelne odsledovať. Chlapec je smutný z toho, že matka zomrela a už k nemu nechodí. Keď mu príde ľúto, cíti sa osamelý tak zvykne plakať, niekedy sa na to zobudí aj v noci a je smutný. Stáva sa to asi dva až trikrát do mesiaca a matku spomína väčšinou keď je mu clivo asi tri až štyrikrát do mesiaca.

9. Súd v konaní vykonal dokazovanie aj výsluchom svedka C. L. narodeného XX.XX.XXXX, brata nebohej matky žalobcov, ktorý uviedol, že žije v spoločnej domácnosti s maloletým žalobcom v 1. rade. Chcel povedať, že za posledné tri štyri roky pred smrťou matky táto užívala lieky, bola normálna a nikdy nenavštevovala syna v podnapitom stave. Čo sa týka je mentálneho stavu bola normálna, dalo sa s ňou komunikovať, všetko si uvedomovala. On ju opitú nevidel. Ich vzťah sa výrazne zlepšil, navštevovala syna tri až štyrikrát týždenne, a to podľa finančných možností. Matka so synom sa mali radi. Keď prišla objali sa, zvitáli, matka sa synovi plne venovala, učili sa spolu, chodili spolu na prechádzky do lesa, aj na hrby. Nebola nikdy opitá. Vyzerala, že je upravená, čistá, ostrihaná, nezdalo sa, žeby bývala na ulici. Keď prišiel chlapec zo školy bola s ním do večera, niekedy aj prespávala do druhého dňa. Nosila mu sladkosti, niekedy aj oblečenie a školské pomôcky.

10. Svedok Y. L., narodený XX.XX.XXXX, brat zákonného zástupcu žalobcov na pojednávaní uviedol, že k bratovi chodieval takmer každý deň, preto vie, že matka maloletého žalobcu v 2. rade ho v posledných

rokoch pravidelne navštevovala, raz niekedy aj dvakrát do týždňa, nosila mu sladkosti. Trávili spolu čas jednak aj priamo u otca žalobcov, ale chodievali spolu aj na prechádzky po Dobšinej, alebo do prírody. Družka otca maloletých žalobcov nemala problém s nebohou matkou žalobcov, vychádzali spolu dobre, rozprávali sa. Matka sa k svojmu synovi hlásila, bola medzi nimi citová väzba. Nechodievala na stretnutia pod vplyvom alkoholu. Vedel o nejakej jej psychickej poruche, ale nič bližšie k tomu nevedel uviesť. Chlapec mal rád matku. Po jej smrti sa často pýtal čo sa stalo, bol z toho zmätený, plakal, matka mu veľmi chýba. O jeho výsledkoch v škole ani o návšteve školy nevedel, ale vedel že chlapec si na mamu spomína, asi raz za mesiac, je z toho smutný.

11. Svedok Y. L. starší, narodený XX.XX.XXXX, otec zákonného zástupcu žalobcov na pojednávaní uviedol, že matka maloletých bola jeho nevestou. Mala s jeho synom dve maloleté deti, bývali na jednej ulici a udržiavali dobré vzťahy. Pravidelne sa navštevovali. Myslel si, že aj psychicky bola v poriadku. On nevedel o jej psychickej chorobe, to museli oni vedieť. Nevedel ani z akého dôvodu sa rozviedli. Kým žili spolu neboli nejaké problémy. Aj po rozvoze syna matka maloletých chodievala pravidelne, dvakrát do týždňa za svojim synom a to najmä posledné dva - tri roky. Vždy najprv prišla ku nemu, kde si aj s jeho manželkou dali kávu, porozprávali sa a tu počkala na svojho syna, kým sa vráti zo školy. Ich vzťahy boli dobré, keď ju maloletých zbadal vždy ju objal, niekedy aj plakal. Chodievala s ním na prechádzky do parku, niekedy aj do lesa, do prírody. Keď maloletému oznámili, že jeho matka umrela veľmi plakal, aj odvtedy často na ňu spomína a plače pritom, niekedy aj v noci má také stavy. Keď chodievala pre dieťa nikdy z nej necítili alkohol, podľa neho bola triezva, normálne s nimi komunikovala. Ak by to tak nebolo dieťa by jej neboli dali, nesúhlasili by s tým, aby s ním išla na prechádzku.

12. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise a zistil nasledovný skutkový stav.

13. Z rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 7P/74/2006 zo dňa 30.03.2006, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 03.05.2006 súd zistil, že maloletý žalobca v 1. rade bol zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky Y. L., narodenej XX.XX.XXXX.

14. Z rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 7P/4/2010 zo dňa 27.04.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.05.2010 súd zistil, že súd zrušil ústavnú starostlivosť nad maloletým žalobcom v 2. rade a tento bol zverený do osobnej starostlivosti otca Y. L., narodeného XX.XX.XXXX.

15. Z rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 3T/6/2018-398 zo dňa 18.04.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17.07.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8To/52/2018 súd zistil, že žalovaní v 1. rade a v 2. rade boli uznaní vinnými, zo zločinu zabitia podľa § 148 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 316/2016 Z. z. Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť tak, že dňa 21.09.2017 v Rožňave na ulici T. v bytovom dome č. XX, na 8. poschodí v byte č. XX, ktorý bol v užívaní žalovaného v 1. rade v čase od 11.00 h do 15.00 h, pod vplyvom alkoholu, pri spoločnej konzumácii alkoholických nápojov a po predchádzajúcej hádke s poškodenou Y. L., ju opakovane fyzicky napádali takým spôsobom, že žalovaný v 1. rade ju najmenej 2-krát uderil do oblasti tváre a najmenej v 1 prípade ju kopol do hlavy a žalovaný v 2. rade ju najmenej 4-krát uderil do oblasti tváre, a to striedavo aj pästou, pričom poškodená vzhľadom k tomu, že bola evidentne pod vplyvom alkoholu, v ťažkom stupni opilosti, opakovane zasahovaná údermi do oblasti hlavy, prakticky sa nebránila, a následkom týchto úderov utrpela smrteľné zranenie - roztrhnutie premostujúcich ciev medzi mozgom a mozgovými plenami s krvácaním pod tvrdú plenu mozgu a ťažký púrazový opuch mozgu, ktorým zraneniam podľahla v ten istý deň o 15.30 hod. Žalovanému v 1. rade bol podľa § 148 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> súd žalovaného v 1. rade zaradil pre výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> mu súd uložil aj ochranné protialkoholické liečenie, ktoré podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>>, ktoré vykoná ambulantnou formou. Žalovanému v 2. rade bol podľa § 148 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> s použitím § 49 ods. 2, § 38 ods. 2,4 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> s prihliadnutím na príťažujúcu okolnosť uvedenú v ustanovení § 37 písm. m/ Trestného

zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> uložený trest odňatia slobody v trvaní 5,5 (päť a pol) roka nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> ho súd pre výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> mu súd uložil aj ochranné protialkoholické liečenie, ktoré podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> vykoná ústavnou formou. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/>> uložil súd obom žalovaným povinnosť uhradiť spoločne a nerozdielne spôsobenú škodu poškodenej Y. L., vo výške 555,10 Eur.

16. Z Lekárskej správy alebohej Y. L. vystavenej dňa 06.01.2020 primárkou Psychiatrického oddelenia MUDr. Janou Greškovou a z priložených lekárskeho záznamov o ošetrovaní, vyplýva, že menovaná na psychiatrickom oddelení absolvovala dva pobyty od 14.04.2008 do 30.04.2008 a od 20.05.2008 do 03.07.2008 pre závislosť od alkoholu. Následne bola ošetrovaná na pohotovostnej ambulancii v rokoch 2012, 2013 pre ebriety alebo abstinenčné príznaky, žila na ulici, liečiť sa následne nechcela. v Roku 2015 a 2016 bola podľa záznamov ošetrovaná opakovane po pádoch alebo epileptických záchvatoch. Psychiatrickú starostlivosť od roku 2013 neabsolvovala.

17. Zo správy od Strednej odbornej školy technickej v Rožňave zo dňa 10.01.2020 vyplýva, že žalobca v 1. rade je žiakom II. A. triedy v odbore mechanik elektrotechnik. Vymeškal 52 hodín z rodinných dôvodov. So starou matkou je neustály kontakt, informuje sa o študijných výsledkoch žiaka. Žiak pôsobí v triede utiahnuto, na hodinách nevyrušuje, so spolužiakmi komunikuje, ale neprejavuje aktivitu. Na odbornom výcviku dokáže samostatne pracovať, ale nepatrí k manuálne zručnejším. Vykazuje slabé vyučovacie výsledky. Triedny učiteľ nemá vedomosť o rodinných vzťahoch.

18. Zo správy od Spojenej školy v Dobšinej, organizačná zložka špeciálna základná škola zo dňa 09.01.2020 vyplýva, že žalobca v 2. rade je žiakom šiesteho ročníka. Povinnú školskú dochádzku začal plniť dňa 01.09.2012 v základnej škole v Dobšinej, kde absolvoval nultý až tretí ročník. Pre nezvládnutie učiva bol 03.05.2018 preradený do tunajšej školy do vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahším stupňom mentálneho postihnutia. Jedná sa o žiaka so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami. Jeho vyučovacie výsledky sú celkom dobré. V manuálnych činnostiach je celkom zručný, pracuje samostatne, motivuje ho pochvala. Je krátkozraký, mal by nosiť okuliare, ale po ich strate zabezpečenie nových otec nerieši. V kolektíve sa správa nenápadne, na hodinách je málovravný, nevyvoláva konflikty. K spolužiakom sa správa priateľsky, v triede je obľúbený, no veľa kamarátov nemá. Neprejavuje sa u neho agresivita ani výbušnosť, ne je drzý, skôr utiahnutý. Pracuje podľa pokynov učiteľa, ale nie je veľmi aktívny. Žije v skromných sociálnych podmienkach. Často chodí na vyučovanie pozde. Nemá neospravedlnené hodiny. Navštevuje školský klub a stravuje sa v školskej jedálni. Čo sa týka jeho citového vzťahu k matke a k starostlivosti matky pred smrťou sa triedna učiteľka vyjadriť nevie. V tom čase navštevoval základnú školu v Dobšinej. Odkedy je žiakom tejto školy, matku nespomína, len keď sa na ňu výslovne učiteľka opýta. Určite bola medzi nimi citová väzba, berie ju ako matku. Avšak sám vraví, že nikdy nebola doma a chodila stále von s kamarátkami. Po zisťovaní chlapcovej minulosti je možné konštatovať, že chlapec nemal dobré detstvo. Matka bola alkoholička a nestarala sa o neho riadne. Nechávala ho u svojej matky alebo s otcom. Matka sa opíjala a prespávala kde kade na autobusových zastávkach, alebo lavičkách a o chlapca sa nestarala. Dieťa jej bolo preto odobraté a umiestnené v detskom domove. Následne bolo zverené do osobnej starostlivosti otca.

19. Zo správy od Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Rožňava zo dňa 14.02.2020 vyplýva, že stará matka, ktorej je do náhradnej osobnej starostlivosti zverený žalobca v 1. rade obýva murovaný 4 - izbový dom. V domácnosti býva so svojim synom C. L., ktorý sa s maloletým žalobcom v 1. rade aj dostavil, jeho družkou N. H. a ich dieťaťom R. L.. V dome je zavedená elektrická energia, za ktorú uhrádzajú mesačne 54 Eur a voda - obecný rezervoár, za ktorú uhrádzajú 40 Eur ročne. Dom je v osobnom vlastníctve starej matky Y. L., ktorá je poberateľkou invalidného dôchodku. Žalobca v 1. rade počas pohovoru uviedol, že s matkou mal dobrý vzťah. Navštevovala ho 3 - krát do mesiaca. Počas návštev trávili čas aj sami dvaja, hlavne keď mu pomáhala s učením. Chodievali aj so starou matkou na prechádzky do Rožňavy. Chlapec sa vyjadril, že matka mu chýba. Otec maloletých žalobcov, ktorému je do osobnej starostlivosti zverený žalobca v 2. rade obýva 4 - izbový dom. V domácnosti býva so svojou družkou W. Č.X., ktorá je nezamestnaná, ich dcérou M. a žalobcom v 2. rade. V dome je zavedená elektrická energia, za ktorú uhrádza mesačne 70 Eur a voda, za ktorú uhrádza 20 Eur

mesačne. Dom je v osobnom vlastníctve otca žalobcov. Otec má vyživovaciu povinnosť voči žalobcovi v 1. rade. Je s ním v kontakte prostredníctvom sociálnych sietí aj osobne. Je zamestnaný vo firme Havesta v obci Betliar, kde zarobí 470 Eur. Má domáce väzenie od júna 2019 do júna 2020. Žalobca v 2. rade počas pohovoru uviedol, že mal s matkou dobrý vzťah. Pokiaľ bývali s rodičmi v spoločnej domácnosti, matka sa o neho dobre starala, chodievali spolu do lesa na huby, do parku, hrávali futbal. Potom čo matka opustila spoločnú domácnosť ho navštevovala a stále mu doniesla sladkosti a venovala sa mu. Chlapec sa vyjadril, že nebol na jej pohrebe, lebo nevedel že zomrela. Chýba mu a najradšej by bol, keby tu ešte bola. Často na ňu myslí. Pri otcovi je mu dobre, otec sa o neho dobre stará. Svojho brata videl naposledy v novembri 2019, keď mal narodeniny, ale sú v kontakte cez facebook. Príslušný úrad dospel k záveru, že maloletí mali s matkou dobrý a pekný vzťah. Matka sa im venovala v rámci možností. Spomínajú na ňu v dobrom a chýba im.

20. Súd sa ďalej oboznámil aj s Rodnými listami maloletých žalobcov, Úmrtným listom zosnulej matky žalobcov Y. L., s Potvrdeniami o návšteve školy oboch maloletých žalobcov, s Čestnými prehláseniami starej matky a otca maloletých žalobcov, Y. L., Y. L., I. Č. E. C. L..

21. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba žalobcov voči žalovaným v 1. rade a v 2. rade je dôvodná tak, ako je to uvedené vo výroku I. a II. tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti uplatneného nároku, ktorý bol predmetom voľnej úvahy súdu, súd žalobu žalobcov zamietol, tak, ako je to uvedené vo výroku IV. tohto rozsudku.

22. Podľa článku 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (Vyhláška MZV 120/1976 Zb. v znení neskorších predpisov): Nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť. Každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

23. Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb. v znení neskorších predpisov): Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

24. Podľa článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.): Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

25. Podľa Čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

26. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

27. Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Podľa § 15 OZ, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd žalobe vyhovel a priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu neoprávneného zásahu do ich súkromného a rodinného života, ktorých ochrana je garantovaná medzinárodnými dohovormi a Ústavou SR. V konaní bolo nesporné, že k zásahu do práv žalobcov došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaných, pričom sa jednalo o úmyselný závažný zločin zabitia. V danom prípade sa navyše jedná o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah bez ohľadu na zavinenie. Na základe

vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žalovaný v 1. rade a v 2. rade boli uznaní vinnými, zo zločinu zabitia podľa § 148 ods. 1 Tr. zák. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> č. 300/2005 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> Z. z. v znení zákona č. 316/2016 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/316/>> Z. z. Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť tak, že dňa 21.09.2017 v Rožňave na ulici T. v bytovom dome č. XX, na 8. poschodí v byte č. XX, ktorý bol v užívaní žalovaného v 1. rade v čase od 11.00 h do 15.00 h, pod vplyvom alkoholu, pri spoločnej konzumácii alkoholických nápojov a po predchádzajúcej hádke s poškodenou Y. L., ju opakovane fyzicky napádali takým spôsobom, že žalovaný v 1. rade ju najmenej 2-krát udrel do oblasti tváre a najmenej v 1 prípade ju kopol do hlavy a žalovaný v 2. rade ju najmenej 4-krát udrel do oblasti tváre, a to striedavo aj päťou, pričom poškodená vzhľadom k tomu, že bola evidentne pod vplyvom alkoholu, v ťažkom stupni opilosti, opakovane zasahovaná údermi do oblasti hlavy, prakticky sa nebránila, a následkom týchto úderov utrpela smrteľné zranenie - roztrhnutie premostujúcich ciev medzi mozgom a mozgovými plenami s krvácaním pod tvrdú plenu mozgu a ťažký pourazový opuch mozgu, ktorým zraneniam podľahla v ten istý deň o 15.30 hod. Žalovanému v 1. rade bol podľa § 148 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> súd žalovaného v 1. rade zaradil pre výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> mu súd uložil aj ochranné protialkoholické liečenie, ktoré podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>>, ktoré vykoná ambulantnou formou. Žalovanému v 2. rade bol podľa § 148 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> s použitím § 49 ods. 2, § 38 ods. 2,4 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> s prihľadnutím na priťažujúcu okolnosť uvedenú v ustanovení § 37 písm. m/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> uložený trest odňatia slobody v trvaní 5,5 (päť a pol) roka nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> ho súd pre výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> mu súd uložil aj ochranné protialkoholické liečenie, ktoré podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>> vykoná ústavnou formou. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/>> uložil súd obom žalovaným povinnosť uhradiť spoločne a nerozdielne spôsobenú škodu poškodenej Márii Slavkovskej, vo výške 555,10 Eur.

30. Predmetom ochrany podľa citovaných ustanovení sú imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. Na tieto imateriálne hodnoty (stránky) ľudskej osobnosti, akými sú napríklad meno, česť, dôstojnosť, súkromie, telesná integrita a pod. sa v občianskom práve upínajú osobitné práva. Vzhľadom na to, že ide o výsostne osobnostné stránky patriace každej fyzickej osobe, jedná sa o osobnostné práva. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich osobitnom objekte, na ktorý sa upínajú, resp. ktorý je ich nositeľom, t.j. na človeka. Predmetom ochrany je osobnosť fyzickej osoby v jej celistvosti. Čiastkové osobnostné práva sú preto chránené len v rámci celkovej ochrany osobnosti. Preto aj výpočet jednotlivých čiastkových osobnostných práv v § 11, ktoré vytvárajú jednotné, základné osobnostné práva, je len demonštratívny. Zákon poskytuje ochranu predovšetkým životu a zdraviu fyzickej osoby. Nikto nemôže zasiahnuť do telesnej či psychickej integrity fyzickej osoby a každý sa musí zdržať konania, ktorým by mohol ohroziť jej život alebo zdravie.

31. Na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná vždy tá fyzická osoba, voči osobnosti ktorej neoprávnený zásah smeroval a ktorej mohol ujmu spôsobiť. Osobnostné práva patria iba konkrétnej fyzickej osobe a trvajú počas jej života. Nie sú predmetom dedenia. Podľa § 15 po smrti občana právo na ochranu jeho osobnosti patrí manželovi a deťom, pokiaľ ich niet, jeho rodičom. Ide o osobitné právo v zákone taxatívne uvedených osôb, ktoré sa neviaže na dedenie. Ustanovenie § 13 obsahuje významné prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti.

32. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje 3 prostriedky ochrany osobnostných práv - 1./

návrh na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), 2./ návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3./ návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne (ak si to vyžaduje ich účel).

33. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu, a to so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nebohého nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

34. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pritom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniku tejto ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia.

35. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia podľa § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a spoločnosti.

36. Súd je v občianskom súdnom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, ale musí vychádzať aj z iných rozhodnutí vynesených v trestnom konaní a dbať na to, aby sa s nimi nedostal do rozporu. V trestnej veci vednej na tunajšom súde pod sp. zn. 3T/6/2018 vyplynulo, že žalovaní boli uznaní vinnými, zo zločinu zabitia, pričom konanie oboch je závažné pre spoločnosť, pretože narušili jej záujmy na ochrane života a zdravia. Objektom ich útoku bola bezbranná žena, navyše v ťažkom stupni opitosti a teda je nutné konštatovať že závažnosť ich konania bola zvýraznená tým, že došlo k nenapraviteľnému následku smrti človeka. V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv nebohej matky žalobcov ako aj jej rodiny v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením či prinavrátením do pôvodného stavu.

37. Smrť poškodeného je však situácia, keď je z hľadiska pozostalých trestno-právna ochrana nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody. Podľa § 13 má fyzická osoba právo hlavne domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Ak sa vzchádza z § 11 ako generálnej klauzuly, potom demoštratívny výpočet v § 13 (slovo „najmä“) umožňuje domáhať sa aj primeraného zadosťučinenia za neoprávnený zásah do života a zdravia. Všeobecne platí, že spôsob ochrany osobnosti musí byť primeraný povahe zásahu, pričom nutnosťou je stanoviť mieru závažnosti zásahu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

38. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce predmetom voľnej úvahy súdu, nie však jeho nepreskúmateľnou ľubovôľou. Súd musí vždy vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na celkom konkrétnych a preskúmateľných hľadáiskách a dôkazoch.

39. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

40. Z ustanovenia § 13 vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej

morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napravitelná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať ex offio. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

41. Skutočnosť, že ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka ukladá súdu výslovne prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, vedie k záveru, že sama závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch. Pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia je možné (dokonca nevyhnutné) v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a tak bola v jednote naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

42. Súd vec posúdil podľa ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka a skonštatoval, že ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv a je právne bezvýznamné, či k takémuto zásahu došlo zavinene alebo nezavinene. Základ nároku žalobcov bol preukázaný právoplatným súdnym rozhodnutím vydaným v trestnom konaní, ktorým bol súd viazaný. Pri hodnotení okolností prípadu bolo prihliadané aj na druh protiprávneho konania žalovaných. Boli uznaní vinnými z úmyselného závažného zločinu zabitia matky maloletých žalobcov. Pritom súd musí zdôrazniť že objektom násilného fyzického útoku žalovaných bola bezbranná žena, matka maloletých detí, ktorá bola navyše v ťažkom stupni opitosti, teda sa vôbec nebola schopná brániť. Náhrada nemajetkovej ujmy, umožňuje žalovaným podieľať sa na strate, ktorú žalobcom spôsobili, a to adekvátnym spôsobom, pričom súdu sa žiada podotknúť, že žalovaní sa v predmetnom konaní žalobcom ani neospravedlili a neprejavili ľútosť nad svojim konaním. Znamená to nielen pri súčasných majetkových pomeroch, ale aj pri nadobúdaní majetku snažiť sa zmierniť ujmu žalobcov v maximálne možnej miere. Súd zároveň zohľadnil aj majetkové pomery žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade. Žalobcovia budú niesť stratu svojho najbližšieho člena rodiny po celý svoj život.

43. Súd pri rozhodovaní o výške finančnej satisfakcie prihliadol na samotnú maloletosť pozostalých detí. V danom prípade je nutné konštatovať že z nečakanej traumatickej, šokujúcej udalosti prežívali žalobcovia pocity mimoriadnej bolesti, úzkosti, smútku zo straty možnosti viesť s nebohcou matkou rodinný život ďalej. Protiprávnym konaním žalovaných došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských vzťahov. Je nesporné, že tragická smrť matky vyvolala a vyvolá následky, ktoré sú spojené s otázkami "prečo", "prečo nám", "aké by to bolo keby tu bola" a s tým spojenou absenciou celej rodiny, na ktoré maloleté deti mali právo v rámci práva na starostlivosť zo strany oboch rodičov. V konaní však bolo preukázané aj to, že zosnulá matka maloletých žalobcov nebola schopná zabezpečovať náležitú starostlivosť o maloleté deti a to jednak v dôsledku psychickej choroby ako aj v dôsledku preukázateľnej závislosti na alkohole. Žalobca v 1. rade bol z uvedených dôvodov zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a žalobca v 2. rade do osobnej starostlivosti otca. Maloleté deti teda nemali plnohodnotnú rodinu. Avšak napriek uvedeným skutočnostiam, bolo v konaní preukázané aj to, že v posledných rokoch pred smrťou matka maloletých navštevovala a udržiavala s nimi dobré vzťahy. Pravidelne obe deti navštevovala, venovala sa im, učila sa s nimi, v rámci možností ich materiálne zabezpečovala, trávila s nimi voľný čas, rozvíjala ich záujmy čím budovala vzťah rodič - dieťa. O všetky tieto aktivity, ktoré maloleté deti prežívali a mohli prežívať so svojou matkou sú a budú deti ochudobnené. U oboch maloletých žalobcov bola zistená istá škála následkov, najmä v podobe zvýraznenia emočnej lability, redukcie záujmov a sociálnych aktivít, zhoršenie prospechu v škole, nespavosť, prejavy smútku. Pretrvávanie týchto skutočností môže mať za následok disharmonický vývin osobnosti dieťaťa, kedy sa najmä v emočnej a citovej oblasti budú prejavovať známky nezrelosti, nedostatočného reagovania a zvládania emócií a citov.

44. Súdna prax ustálila oprávnenosť občianskoprávnej sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby spočívajúci v usmrtení blízkej osoby. Pri priznávaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch však súdna prax nie je ustálená. Bolo prihliadané na judikatúru v predmetnej oblasti, ako aj právnou

úpravu pri odškodňovaní úmrtia v rámci inštitútu náhrady škody v ČR (podľa ktorého každému dieťaťu prináleží zákonný nárok na jednorázové odškodnenie 240.000,-Kč v prípade úmrtia rodiča), v spojení s ústavnoprávnou judikatúrou. Pokiaľ však uvedené jednorázové odškodnenie nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na osobných právach, nie je vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobnosti (Pl. ÚS ČR 16/2004). V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn.6C/67/2004 (publikované rozhodnutie) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života (strata matky, s ktorou tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu) vo výške 400.000,-Sk, t. j. 13.277,57 Eur, v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4C/130/2009, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k.8Co/119/2011-192 zo dňa 30. 6. 2011 nahradenie nemajetkovej ujmy predstavovalo 10.000 Eur (v dôsledku úmrtia syna) a v konaní sp. zn. 7C/121/2010 vo výške 26.000 eur (náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku zavinenej smrti matky).

45. Pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy súd zohľadnil jednak závažnosť ujmy, okolnosti, ktoré mali vplyv na vznik nemajetkovej ujmy, mieru zavinenia, ale aj na to v akej miere by mohla v konkrétnom prípade vo vzťahu k dotknutým osobám uvedené satisfakcia pôsobiť na zmiernenie následkov zásahu. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí deťom ich matku, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákonník nestanovuje maximálnu ani minimálnu výšku finančného zadostučinenia, ktoré by však malo byť primerané, pričom jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohacovaniu sa, je súd toho názoru, že výška finančného zadostučinenia, ktorá bola priznaná súdom, je postačujúca a primeraná vzhľadom na okolnosti prípadu ako aj závažnosť zásahu do nemajetkovej sféry.

46. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku a priznal obom žalobcom právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,00 Eur, na úhradu ktorej sumy zaviazal žalovaného v 1. rade v 2. rade spoločne a nerozdielne a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

47. Podľa § 559 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka splnením dlh zanikne. Dlh musí byť splnený riadne a včas.

48. Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

49. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

50. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

51. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že dlh zanikne jeho splnením, pričom dlžník je povinný dlh splniť riadne a včas. Ak dlžník plnenie neposkytne najneskôr v posledný deň splatnosti dlhu, dostáva sa do omeškania a ak ide o plnenie peňažného dlhu, veriteľ má právo požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania. Čas splnenia môže byť predovšetkým dohodnutý účastníkmi, ustanovený právnym predpisom alebo určený aj v rozhodnutí súdu. Ak čas splnenia nebol určený žiadnym z uvedených spôsobov, právo určiť čas splnenia má podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka veriteľ. V tomto prípade platí na splnenie dlhu čas, ktorý určil veriteľ vo svojej výzve dlžníkovi. Aj uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy podlieha rovnakým lehotám na uplatnenie, ako nárok na náhradu skutočnej škody, nie je potom dôvod na to, aby sa úrok z omeškania odvíjal od právoplatnosti rozhodnutia súdu o jeho priznaní a o jeho výške. (KS Banská Bystrica sp. zn. 14Co/811/2015). Právny vzťah zo spôsobenej škody treba považovať za záväzkový vzťah (§ 489 OZ), na ktorý sa vzťahujú všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o záväzkoch (jeho ôsma časť), vrátane ustanovení

o zániku záväzkov a omeškaní. Keďže v Občianskom zákonníku pri nároku na náhradu škody nie je ustanovený čas splnenia, zásadne treba vychádzať z toho, že škodca je povinný nahradiť škodu prvý deň po tom, čo ho veriteľ požiadal o splnenie (k tomu porovnaj R 27/1977). Právo poškodeného požadovať náhradu škody a tomu zodpovedajúca povinnosť škodcu škodu poškodenému uhradiť, spravidla nevzniká na základe rozhodnutia súdu, ale priamo zo zákona. Z uvedeného je zrejmé, že ak sa omeškanie týka peňažného dlhu vo forme náhrady škody (škody na zdraví), pre určenie, kedy dochádza k omeškaniu dlžníka (škodcu), je rozhodujúca povaha požadovaného (súdom priznaného) odškodnenia. Len v prípade, ak bolo súdom rozhodnuté o zvýšení odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z., čas splnenia nastáva rozhodnutím súdu (§ 160 Občianskeho súdneho poriadku) a teda k omeškaniu dlžníka dochádza až uplynutím lehoty na splnenie povinnosti. V ostatných prípadoch je potrebné, z hľadiska určenia času splnenia, vychádzať z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka.

52. V posudzovanej veci z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že žalobcovia si uplatňujú úroky z omeškania s plnením peňažného dlhu priznaného im síce rozhodnutím súdu, ktorým im ale bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy. Súd dospel k záveru, že žalobcom patria úroky z omeškania tak, ako sú uvedené vo výroku tohto rozsudku a teda odo dňa podania žaloby na súde, ktorý dátum súd považuje za rozhodujúci pre uplatnenie si nárokov žalobcov voči žalovaným, teda od 05.08.2019 do zaplatenia.

53. Výška úroku z omeškania bola ustanovená na základe § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v platnom znení k prvému dňu omeškania.

54. Žalobcovia zobrali žalobu čiastočne späť v časti o zaplatenie sumy prevyšujúcej 40.000,- Eur u každého zo žalobcov aj s príslušenstvom. Súd konanie v tejto časti zastavil v súlade s § 144 a 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

55. Podľa čl. 4 ods. 1 Civilného sporového poriadku: ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

56. Výrok o náhrade trov konania sa s poukazom na čl. 4 ods. 1 Civilného sporového poriadku opiera o ustanovenie § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého: (1) Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci; v spojení s ustanovením § 262 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku: (1) O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. (2) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

57. V prejednávanej veci súd priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré budú povinní zaplatiť žalovaní v 1/ a v 2/ rade spoločne a nerozdielne, pretože súd žalobe žalobcov čo do právneho základu vyhovel a konštatoval, že im vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška vždy závisí od voľnej úvahy súdu. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov v danej veci náhradu trov konania, respektíve nepriznať im právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní od doručenia rozsudku, ktoré sa podáva na Okresnom súd Rožňava a o odvolaní rozhodne Krajský súd v Košiciach.

Podľa ustanovenia § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Podľa § 365 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym

procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa odseku 2 citovaného § odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Podľa odseku 3 citovaného § odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 125 ods. 1,2,3 Civilného sporového poriadku podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. (2) Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. (3) Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (č. 233/1995 Z.z. - Exekučného poriadku).